

SPRAWOZDANIE

Wydziału Stow. Nauczycielek w Krakowie
za rok 1905.

Skład Wydziału:

Prezesowa: Joanna Pogonowska. Wiceprezesowa: Anna Zakrzewska.
Sekretarka: Emilia Stypkowska.

Członkowie Wydziału:

J. Barańska.	W. Estreicherówna.
E. Friedbergówna.	A. Giełgudowa.
M. Hupkowa.	W. Szolajska.
A. Ulanowska.	H. Müldner, podskarbi.
Dr. K. Łepkowski.	St. Żeleński.

Członkowie zastępcy:

W. Eljaszówna.	S. Münnichowa.
S. Heumanówna.	L. Owczarkiewiczówna.
L. Horaczkówna.	A. Pałkowska.
W. Jawornicka.	M. Świderska.

J. Swobodówna.

Do wspólnej pracy stanął wybrany przez Walne Zgromadzenie Członków dnia 12 marca 1905 r. Wydział Stowarzyszenia Nauczycielek w Krakowie, pełen otuchy i ufności w pomoc i opiekę Bożą, wierząc, że przy usilnych staraniach i wytrwałem dążeniu do głównego celu Stowarzyszenia: „Otwarcia domu dla Nauczycielek“, zdoła się do niego przynajmniej znacznie zbliżyć, jeżeli go nie urzeczywistnić.

Dar ś. p. Z. Wołodkowiczowej w kwocie 1532 koron skłonił Wydział, z inicjatywy Prezesowej, do podjęcia myśli wybudowania w ogrodzie własnej realności przy ul. Karmelickiej l. 36, jednopiętrowego domu, z przeznaczeniem na mieszkanie dla nauczycielek wiekowych, samotnych, które oby jak najprędzej w tymże domu mogły znaleźć kąt spokojny, opiekę i utrzymanie za najmniejszą opłatą, a nawet dla najnieszczęśliwszych, zupełnie bezpłatnie, gdy fundusze Stowarzyszenia na to w przyszłości pozwolą. Wydział na posiedzeniu dnia 4 maja 1905 r. wybrał komitet budowy domu, w skład którego weszli: Prezesowa, jako przewodnicząca, i członkowie Wydziału pp.: Szolajska, Swobodówna, Pałkowska, Müldner i Żeleński. Zajęcia wstępne trwały kilka tygodni, poczem inżynier p. St. Żeleński przedłożył Wydziałowi w miesiącu czer-

wcu 1905 r. plany i kosztorys projektowanego domu. Dom jednopiętrowy mieści w suterrenach: kuchnię, pralnię, pokój dla służby, piwnice. Na parterze sześć pokoi, każdy z osobnem wejściem z korytarza, łazienką, większą wspólną jadalnią z werandą na ogród. Pierwsze piętro podobnie urządzone jak parter, mieści siedm pokoi. Korytarze i łazienki ogrzewane, nadto wodociągi i oświetlenie elektryczne. Oto w zarysach dom, na którego budowę zgodzono się w czerwcu i postanowiono do niej przystąpić, mimo, iż Stowarzyszenie posiadało gotówki tylko 1532 k. z daru ś. p. Wołodkowiczej i 3000 k. reszty kasowej z r. 1904, a p. St. Żeleński obliczył kosztą budowy na 36000 k., nie wliczając w to planów i własnej pracy, którą ofiarował Stowarzyszeniu bezinteresownie. Pragnąc przyjść Stowarzyszeniu z pomocą, p. W. Szolayska, długoletni członek Wydziału Stowarzyszenia, ofiarowała tytułem pożyczki 5% kwotę 20000 k. na budowę „Domu dla Nauczycielek“. Ponieważ na zaciągnięcie tej pożyczki potrzebną była uchwała wszystkich Członków Stowarzyszenia, przeto Prezesowa zwołała nadzwyczajne Walne zgromadzenie dnia 17 września 1905 r., które ofiarowaną pożyczkę z wdzięcznością przyjęło i zobowiązało się płacić p. Szolayskiej tytułem procentu 1000 k. rocznie, a kapitał 20000 k. zwrócić w jaknajkrótszym czasie. Równocześnie poleciło Wydziałowi, aby uczynił starania celem uzyskania pożyczki amortyzacyjnej, spłacalnej w drobnych ratach, z możliwie najdłuższym terminem, która to pożyczka umożliwi zwrot 20000 k. p. Szolayskiej, funduszków Stowarzyszenia zbytnio nie obciążą, a zwolna będzie się umarzała. Pożyczkę przeprowadzono w kancelaryi rejenta p. Klemensiewicza, który sprawę tę bezinteresownie i nadzwyczaj życzliwie załatwił. Starania o pożyczkę amortyzacyjną już rozpoczęto.

Budowa domu, zaczęta we wrześniu 1905, doszła do normalnego przedzimowego stadyum, to znaczy, że mury zewnętrzne zostały wykończone i pokrycie całego budynku dachówką w zupełności uskuteczniiono.

Celem pomnożenia dochodów Stowarzyszenia, na które dotychczas głównie miesięczne wkładki Członków się składały, wniosła Prezesowa Stowarzyszenia imieniem Wydziału petycję: 1. do Wysokiego Sejmu, 2. do Rady miasta Krakowa i 3. do Kasy Oszczędności o subwencję na cele budowy.

Rada miasta Krakowa udzieliła tytułem zapomogi na cel powyższy 300 k., Kasa Oszczędności 200 k. Jest również uzasadniona nadzieja, że petycja, wniesiona do Wysokiego Sejmu, po przejściu zwykłej w takich razach drogi, zostanie przychylnie załatwioną. Doroczna loterya fantowa, urządzona w grudniu przez komitet Pań krakowskich, które biorą zawsze żywy udział w pracach i rozwoju Stowarzyszenia, przyniosła czystego dochodu 1649 k. 92 h., który w zupełności przeznaczono na budowę rozpoczętego „Domu dla Nauczycielek“. Dom ten ma stać się w najbliższej przyszłości nie tylko mieszkaniem dla wielkorybnych i spracowanych Członków, ale zarazem ogniskiem życia kulturalnego i rodzinnego nauczycielek całego kraju, które podczas pobytu swego w Krakowie, czy to w celu wypoczynku, czy przygotowania się do egzaminów, znajdą w nim miłe, spokojne, wygodne a tanie schronisko.

Stowarzyszenie liczy obecnie: Członków wspierających 58, Członków zwyczajnych 310. Członkami Stowarzyszenia mogą być, prócz nauczycielek, wszystkie kobiety, pracujące w urzędach, biurach itp. Im również Stowarzyszenie zapewnia tesame korzyści. Zanim Dom Nauczycielek otwartym zostanie

dla Członków, Stowarzyszenie odpowiednio do możliwości swej i potrzeby Członków daje miesięczne stałe zapomogi 11 wiekowym nauczycielkom. W celu ułatwienia Członkom swym możliwości korzystania z domu zdrowia w Zakopanem, Stowarzyszenie przystąpiło w charakterze członka założyciela do Towarzystwa domu zdrowia, gdzie członkowie za opłatą 60 do 90 k. miesięcznie znajdują całkowite utrzymanie, opiekę i pomoc lekarską. Bliższych szczegółów udziela p. Emilia Stypkowska, sekretarka Stowarzyszenia.

Dom w Zakopanem, dar p. Małujanki, który obecnie tylko w połowie jest własnością Stowarzyszenia, w tym roku po odtrąceniu kosztów administracji, podatków, ubezpieczenia, przyniósł kilkadziesiąt koron dochodu. W domu tym Członkowie Stowarzyszenia mogą wynająć mieszkanie na lato za czynszem znacznie mniejszym, niż osoby do Stowarzyszenia nie należące.

Biblioteka Stowarzyszenia wzrosła w tym roku o 257 dzieł; z tych nabyto 118, otrzymano w darze 139. Członków bibliotecznych liczy Stowarzyszenie obecnie 370, a więc w roku 1905 przybyło członków 72. Ruch w bibliotece wzrósł nadzwyczajnie; przeciętnie do 100 osób dziennie zmienia książki. a liczba tomów dziennie wypożyczana waha się między 200 do 250. Popyt na książki treści poważnej był większy od popytu na książki treści beletrystycznej, a biblioteka dla młodzieży była w ciągłym ruchu. Obecnie biblioteka liczy cztery tysiące kilkaset dzieł doborowych o blisko 12000 tomach. Biblioteka posiada Czytelnię, dla której Stowarzyszenie częścią prenumeruje, częścią otrzymuje 21 czasopism polskich, niemieckich, francuskich i angielskich, z których Członkowie korzystać mogą w czytelni codziennie między godz. 3—6.

W tym roku ubezpieczono od ognia tak bibliotekę, jak własność ruchomą Stowarzyszenia w krakowskiem Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń.

W roku 1905 dwie nauczycielki prywatne ubezpieczyły się za pośrednictwem Stowarzyszenia na dożywotnią rentę, które-to ubezpieczenie zapewni im spokojną starość, każda bowiem po dojściu do oznaczonego przez siebie roku życia, otrzymywać będzie dożywotnią emeryturę od 500 do 1000 k. rocznie. Wydział ma nadzieję, że powoli wszystkie nauczycielki, idąc za dobrym i naśladowania godnym przykładem, w dobrze zrozumianym własnym interesie, przez zabezpieczenie swej starości, życie swe uczynią spokojnem, bo wolnem od trosk na stare lata.

Fundusz wieczysty im. ś p. Wandy Żeleńskiej, wynoszący 2240 k. 23 h., przyniósł 77 K. 35 h. tytułem odsetek w Kasie oszczędności. Stosownie do uchwały Wydziału odsetki te otrzyma tytułem zapomogi jedna nauczycielka, która jest członkiem Stowarzyszenia.

Z biura umieszczeń, istniejącego przy Stowarzyszeniu, otrzymało posady nauczycielek i bon 66 osób, a mianowicie: Polek nauczycielek 16, bon 13, Francuzek 9, Niemek 17, Angielka 1. Lekcyę otrzymało osób 10. Nauczycielki przejezdne lub przybywające na egzamina mogą umieścić się w Stowarzyszeniu, gdzie otrzymają mieszkanie, światło, opał, usługę za 60 h. na dobę. Na życzenie mogą mieć całkowite utrzymanie za bardzo umiarkowaną opłatą. W roku ubiegłym korzystało z pomieszczenia 64 osób, które razem spędziły w Stowarzyszeniu 758 dni.

Dochody Stowarzyszenia w r. 1905 wraz z dochodem, który przyniosła loterya fantowa, wynosiły 20643 k. 2 h., rozchody 13742 k. 64 h., czysty dochód

był 6900 k. 38 h., w porównaniu z rokiem 1904 dochód czysty wzrósł o 3270 k. 50 h.

Na domu przy ul. Karmelickiej l. 36 został przed 5 laty do pokrycia dług w kwocie 52000 k. w krakowskiej Kasie oszczędności. W ciągu 5 lat spłacono 8954 k. 43 h., dług hipoteczny wynosi więc jeszcze 43045 k. 57 h., co razem z sumą pożyczoną przez p. Szolayską na rozpoczęcie budowy domu dla Nauczycielek czyni 63045 k. 57 h.

Mimo licznych odwoływań się Wydziału do społeczeństwa o pomoc na cele budowy schroniska dla zasłużonych i ciężko spracowanych kobiet, które w późnej starości cierpią niedostatek, opuszczenie i zapomnienie, społeczeństwo nie spieszy z wydatną pomocą. Wydział nie ma na myśli wielkich ofiar, nie tylko tysięcy, ale nawet setek; gdyby jednak Matki, których córki uczą się w domu lub w szkołach, złożyły jako Członkowie wspierający dla tych, które ich dzieciom oddają najlepszą swą część, choć kilka koron rocznie — te kilka koron, które nawet najmniej zamożne w ciągu roku z łatwością oszczędzić potrafią — jakże prędko urosłyby potrzebne fundusze i Dom dla Nauczycielek mógłby przyjąć w swoje skromne mury już rychło pierwszy zastęp weteranek oświaty, równie zasłużonych i równie potrzebujących opieki, jak weterani oręża. Daj Boże, aby słowa te szerokim kręgiem rozbiegły się wśród rodzin dzieci naszych i trafiły do serc dobrych i szczodrych, których jeszcze nie brak.

W roku ubiegłym Stowarzyszenie poniosło stratę przez śmierć
ś. p. **Seweryny Górskiej**,
jednej z założycielek Stowarzyszenia oraz bardzo zasłużonego
długoletniego członka Wydziału,
i ś. p. **Elżbiety Chwastkiewiczowej**,
nauczycielki prywatnej.

Cześć ich pamięci!

ZA WYDZIAŁ:

Emilia Stypkowska
sekretarka.

Joanna Pogonowska
prezesowa.

SPRAWOZDANIE

z obrotu funduszków

STOWARZYSZENIA NAUCZYCIELEK W KRAKOWIE

za rok 1905.

Dochody.	Kor. h.
Reszta kasowa z r. 1904	3639'88
Wkładki i wpisowe od członków	1797'60
Dar kasy oszczędności m. Krakowa . . . . . 200'—	
„ grona nauczycielek szkoły im. św. Scholastyki 15'—	215'—
Dochód z biblioteki i biura	3789'04
„ „ realności w Zakopanem	309'—
„ „ sprzedaży katalogów czytelní	40'30
Odsetki od gotówki w kasie oszczędności	202'48
Różne dochody	8999'80
Razem	18993'10

Rozchody.	Kor. h.
Zapomogi miesięczne 9 osobom . . . . . 1578'—	
„ jednorazowe 2 „ . . . . . 66'—	1644'—
Pensya sekretarki i pomocnicy	1680'—
Zakupno książek i prenumerata czasopism	698'78
Pensya kierowniczkí i rozchody biura	1098'69
Wydatki na lokal i administracyę	349'11
Czynsz za lokal, opał i oświetlenie	1923'40
Płaca kursora i służby	314'—
Oprawa książek	116'60
Przybory pisemne, marki, stemple i drobne	100'02
Wydatki realności w Zakopanem	262'96
Meble i sprzęty	206'70
Druki	171'40
Różne wydatki	5176'98
Razem	13742'64

Zestawienie.

Dochody wynosiły	Koron	18993'10
Rozchody „	„	13742'64
Pozostaje reszta na rok 1906	Koron	5250'46

Dochody.	Kor. h.
Z zapisu ś. p. Z. Wołodkowiczowej	1534'—
Pożyczka zaciągnięta u p. Wł. Szolayskiej	20000'—
Czysty dochód z loteryi fantowej	1649'92
Odsetki narosłe od funduszu budowy w Banku krajowym	85'75
Razem	23269'67

Rozchody.

Kor. h.

Wydano na budowę z funduszków bieżących	4980·17	
„ „ „ „ „ w Banku kraj.	12000·—	16980·17
% wypłacony p. Szolayskiej za 4. kwartał 1905		250·—
Należność notaryusza od przeprowadzonej pożyczki		61·—
„ prawna od rewersu dłużnego		66·50
Prenotacya prawa zastawu		131·60
Stempel i koszta bankowe		1·67
Razem		17490·94

Zestawienie.

Dochody wynosiły	Koron	23269·67
Rozchody „	„	17490·94
Pozostaje reszta na rok 1906	Koron	5778·73

FUNDUSZ POŻYCZKOWY.

Dochody.

Kor. h.

Reszta kasowa z roku 1904		2657·40
Splacone raty pożyczek		2337·—
Dary na pomnożenie funduszu pożyczkowego		68·10
Razem		5062·50

Rozchody.

Kor. h.

Udzielono pożyczek:

1 osobie	300·—	
2 „ po 250	500·—	
1 „	240·—	
5 „ po 200	1000·—	
2 „ „ 150	300·—	
1 „	120·—	
3 „ po 100	300·—	
1 „	50·—	2810·—
Razem		2810·—

Zestawienie.

Dochody wynosiły	Koron	5062·50
Rozchody „	„	2810·—
Reszta kasowa z końcem r. 1905	Koron	2252·50
Na pożyczkach zostaje	„	3206·16
Fundusz pożyczkowy wynosi więc	Koron	5458·66

FUNDUSZ WIECZYSTY IM. WANDY ŻELEŃSKIEJ

wynosił z końcem r. 1904 wraz z narosłemi odsetkami	591·71
W ciągu r. 1905 wpłynęło na ten cel	1648·52
Narosłe odsetki w kasie oszczędności	77·35
Z końcem r. 1905 fundusz ten wynosi	Koron 2317·58

Za zgodność z księgami kasowemi:

Henryk Müldner
podskarbi.

Sprawdzono dnia 22 lutego 1906 i znaleziono zgodnie z księgami.

Wł. Fischer.

C. Rozwadowska.

